ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2018/563

z 20. novembra 2017

o štátnej pomoci SA.34308 (2013/C) (ex 2013/NN) poskytnutej Helénskou republikou pre Hellenic Defence Systems S.A. (EAS – Ellinika Amyntika Systimata)

[oznámené pod číslom C(2017) 7361]

(Iba anglické znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ([1]),

keďže:

1. POSTUP

(1) Grécko v rámci svojho programu makroekonomických úprav vykonalo program privatizácie ([2]). Hellenic Defence Systems S.A. (ďalej len „HDS“) je spoločnosť vo vlastníctve štátu, ktorá bola pôvodne zaradená na účely privatizácie.

(2) Fond rozvoja majetku Helénskej republiky (Hellenic Republic Asset Development Fund, ďalej len „HRADF“) ([3]) v januári 2012 informoval Komisiu o navrhovanej privatizácii spoločnosti HDS. Komisia na účely objasnenia, či by sa v tejto súvislosti mohli vyskytnúť nejaké otázky štátnej pomoci, otvorila vec *ex officio* a 1. februára 2012 začala predbežné preskúmanie.

(3) Z preskúmania vyplynulo, že spoločnosť HDS mohla mať v minulosti prospech zo štátnych opatrení. Komisia si vyžiadala informácie listami zo 16. februára 2012, 4. apríla 2012, emailom z 10. apríla 2012 a listami zo 4. mája 2012, 4. júla 2012 a z 24. júla 2012. Grécke orgány odpovedali 9. marca 2012, 18. júla 2012 a 20. augusta 2012. Stretnutia medzi útvarmi Komisie a zástupcami gréckych orgánov a HRADF sa uskutočnili 26. marca 2012, 30. apríla 2012 a 11. septembra 2012.

(4) Listom zo 6. marca 2013 (ďalej len „rozhodnutie zo 6. marca 2013“) Komisia informovala Grécko, že sa rozhodla začať konanie podľa článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), pokiaľ ide o určité opatrenia pomoci opísané v oddiele 2.2. (ďalej len „formálne vyšetrovacie konanie“).

(5) Rozhodnutie Komisie zo 6. marca 2013 o začatí konania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* ([4]). Komisia vyzvala grécke orgány a zainteresované strany, aby k opatreniam pomoci predložili svoje pripomienky.

(6) Komisia dostala pripomienky gréckych orgánov 1. júla 2013. Zainteresované strany v tejto veci nepredložili Komisii žiadne pripomienky.

([1]) Ú. v. EÚ C 152, 30.5.2013, s. 1.
([2]) Pozri *Druhý program makroekonomických úprav pre Grécko – Prvé preskúmanie, december 2012*, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp123_en.pdf.
([3]) Fond rozvoja majetku Helénskej republiky (HRADF) je akciová spoločnosť „*Société Anonyme*“ (S.A.) zriadená 1. júla 2011 s cieľom riadiť proces privatizácie.
([4]) Porovnaj poznámku pod čiarou č. 1.

(7) Komisia požiadala Grécko o ďalšie informácie listami z 23. júla 2013, 21. augusta 2014, 11. novembra 2014, 28. januára 2016, 27. mája 2016 a 8. júna 2017. Grécke orgány odpovedali 7. augusta 2013, 22. septembra 2014, 16. decembra 2014, 25. februára 2016, 24. júna 2016, 17. novembra 2016 a 3. júla 2017. Grécke orgány v období od augusta 2013 do augusta 2014 poskytli pri viacerých príležitostiach aj ďalšie informácie týkajúce sa najmä rozdelenia činností spoločnosti HDS na civilné a vojenské. Medzi útvarmi Komisie a zástupcami gréckych orgánov sa počas septembra 2013 uskutočnili v Aténach viaceré stretnutia. Dňa 17. marca 2016 sa navyše uskutočnila telefonická konferencia medzi útvarmi Komisie a gréckymi orgánmi.

(8) Grécke orgány listom z 30. marca 2017 akceptovali, že toto rozhodnutie sa prijme a oznámi len v anglickom jazyku.

2. **PODROBNÝ OPIS POMOCI**

2.1. **Príjemca**

2.1.1. *Predstavenie spoločnosti HDS*

(9) HDS bola spoločnosť pôsobiaca v oblasti výroby výrobkov obranného priemyslu a výrobkov na civilné použitie. Grécky štát vlastnil 99,8 %, 0,18 % vlastnila banka Piraeus Bank (súkromná finančná inštitúcia) a 0,02 % jednotlivci. HDS bola zriadená v roku 2004 po zlúčení spoločností „Greek Power and Cartridge Company SA“ (ďalej len „PYRKAL“) a „Hellenic Arms Industry SA“ (ďalej len „EBO“). HDS mala 31. júla 2011 približne 1 000 zamestnancov, takže sa považovala za veľký podnik ([5]). Podľa gréckych orgánov bola skladba jej výroby vyjadrená ako priemerný percentuálny podiel obratu za obdobie 2004 – 2011 takáto:

a) vojenská výroba ([6]): 94,34 %;

b) civilná výroba ([7]): 5,66 %.

(10) HDS mala päť priemyselných zariadení na rôznych miestach v Grécku: […] (*) Civilná výroba sa vykonávala v závode v priemyselnom zariadení Lavrion a vo výrobnej linke v zariadení Hymettus.

(11) HDS mala dve hlavné 100 % dcérske spoločnosti, Electromechanica Kymi Ltd, ktorá vyrábala výrobky s dvojitým využitím ([8]), a Ipiros Metalworks Industry SA, ktorá vyrábala výrobky na civilné použitie ([9]), a deväť menších.

(12) Komisia bude v tomto rozhodnutí na spoločnosť HDS odkazovať na úrovni skupiny.

2.1.2. *Výsledky finančného hospodárenia spoločnosti HDS*

(13) Podľa informácií, ktoré poskytli grécke orgány, sa hlavné finančné údaje spoločnosti HDS v období, na ktoré sa vzťahovali opatrenia prešetrované v rozhodnutí zo 6. marca 2013, a to roky 2004 – 2011, uvádzajú v tabuľke 1.

Tabuľka 1

Hlavné finančné údaje spoločnosti HDS v období rokov 2004 – 2011 (v mil. EUR) na úrovni skupiny

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Obrat	97,3	91,4	94,7	63,8	62,1	53,9	31,3	39,2
Zisk pred zdanením	– 132,1	– 94,7	– 110,5	– 118,9	– 146,9	– 173	– 138,7	10,9

([5]) Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 týkajúce sa vymedzenia mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).
([6]) Vrátane pechotných zbraní, munície, zbraňových systémov a palivových nádrží lietadiel.
([7]) Vrátane malých pištolí, výbušnín pre stavebné práce a ohňostrojov.
(*) […] obchodné tajomstvá.
([8]) Uniformy a doplnky.
([9]) Proces medených zliatin pre prázdne mince atď.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Schválené základné imanie	400,3	461,4	489,0	493,0	493,0	493,0	493,0	651,2
Vlastné imanie	41,2	7,7	– 75,3	– 282,7	– 418,7	– 594,0	– 676,3	– 537,7
Straty z predchádzajúcich rokov	215,96	348,06	442,7	553,2	672,1	819,0	992,0	1 130,7

Zdroj: List gréckych orgánov z 3. júla 2017.

2.2. **Opis opatrení**

(14) Komisia rozhodnutím zo 6. marca 2013 informovala Grécko, že sa rozhodla začať *formálne vyšetrovacie konanie, pokiaľ ide o tieto tri opatrenia*.

2.2.1. *Opatrenie 1: Štátne záruky*

(15) Podľa informácií, ktoré poskytli grécke orgány, od roku 2004 do roku 2011 štát ručil za jedenásť úverov pre spoločnosť HDS od viacerých bánk so sídlom v Grécku s rôznymi úrokovými sadzbami za poplatok za záruku (ďalej len „poplatok“) vo výške 1 %, ktorý sa mal platiť Grécku spoločne so splácaním úverových splátok bankám. Grécke orgány vysvetlili, že za tieto úvery sa neručilo žiadnymi aktívami. Zdá sa, že celková suma úverov bola 942,05 milióna EUR, z ktorých spoločnosť HDS nezaplatila celkovú sumu 246 miliónov EUR, čím sa následne aktivovala príslušná štátna záruka. Žiadna z týchto štátnych záruk nebola oznámená Komisii na posúdenie štátnej pomoci.

(16) Grécke orgány vo svojich listoch z 9. marca 2012 a 3. júla 2017 poskytli zoznam štátnych záruk a nesplatených platieb, ako sa uvádza v tabuľkách 2 a 3:

Tabuľka 2

Grécke štátne záruky za úvery pre spoločnosť HDS

Štátom zaručené úvery								
Oznámenie	Banka	Druh úveru	Dátum poskytnutia	Dátum poskytnutia záruky	Provízny poplatok (%)	Celková suma	Trvanie	Úroková sadzba
Sumy v EUR								
1	Národná banka	Dlžobný úpis	2009	23.7.2009 (GOVERNMENT GAZETTE 1554/28-9-2009)	1	195 000 000	5 rokov	2,6055 % + 1,85 %
2	Národná banka	Úver	2005	17.3.2005 (GOVERNMENT GAZETTE 387/24-3-2005)	1	30 000 000	10 rokov	3,54 % + 0,14 %
3	Alpha bank	Dlžobný úpis	2006	18.4.2006 (GOVERNMENT GAZETTE 550/3-5-2006)	1	164 000 000	12 rokov	4,019 % + 0,12 %

Štátom zaručené úvery								
Oznámenie	Banka	Druh úveru	Dátum poskytnutia	Dátum poskytnutia záruky	Provízny poplatok (%)	Celková suma	Trvanie	Úroková sadzba
4	Národná banka	Úver	2004	3.3.2004 (GOVERNMENT GAZETTE 494/5-3-2004)	1	10 000 000	10 rokov	EUR 6M + 0,135 %
5	Národná banka	Dlžobný úpis	2008	21.4.2008 (GOVERNMENT GAZETTE 788/6-5-2007)	1	213 000 000	15 rokov	4,63 % + 0,29 %
6	Emporiki Bank	Dlžobný úpis	2007	25.4.2007 (GOVERNMENT GAZETTE 720/8-5-2007)	1	175 000 000	20 rokov	4,605 % + 0,06 %
7	Národná banka	Úver	2004	15.12.2004 (GOVERNMENT GAZETTE 1886/20-12-2004)	1	15 050 000	10 rokov	3,36 % + 0,14 %
8	Národná banka	Úver	2004	21.6.2004 (GOVERNMENT GAZETTE 963/28-6-2004)	1	40 000 000	10 rokov	EUR 6M + 0,135 %
9	Alpha bank	Úver	2005	28.6.2005 (GOVERNMENT GAZETTE 911/4-7-2005)	1	60 000 000	10 rokov	2,974 % + 0,09 %
10	Národná banka, Alpha bank, EFG Eurobank	Dlžobný úpis	2011	29.7.2011 (GOVERNMENT GAZETTE 1823/12-8-2011)	1	30 000 000	2 roky	10 %
11	Tbank	Dlžobný úpis	2011	4.11.2011 (GOVERNMENT GAZETTE 2495/4-11-2011)	1	10 000 000	2 roky	12 %
Spolu						**942 050 000**		

Zdroj: Listy gréckych orgánov z 9. marca 2012 a 3. júla 2017.

Tabuľka 3

Platby gréckeho štátu za zaručené úvery, pri ktorých spoločnosť HDS zlyhala

Dátum nesplácania	Platba (sumy v EUR)
2004	
[…]	
Spolu	**583 288,89**
2005	
[…]	
Spolu	**3 449 021,79**
2006	
[…]	
Spolu	**4 703 698,18**
2007	
[…]	
Spolu	**15 307 189,45**

Dátum nesplácania	Platba (sumy v EUR)
2008	
[…]	
Spolu	**10 953 074,99**
2009	
[…]	
Spolu	**31 578 868,23**
2010	
[…]	
Spolu	**89 679 233,21**
2011	
[…]	
Spolu	**90 305 615,31**

Zdroj: List gréckych orgánov z 9. marca 2012.

2.2.2. *Opatrenie 2: Subvencia v roku 2003*

(17) Podľa informácií, ktoré poskytli grécke orgány, poskytol štát spoločnosti HDS v roku 2003 subvenciu vo výške 10 miliónov EUR za plnenie investičného plánu […], ktorý sa použil výlučne na vojenskú výrobu. Táto subvencia nebola oznámená Komisii na posúdenie štátnej pomoci.

2.2.3. *Opatrenie 3: Zvýšenia kapitálu v roku 2011*

(18) Podľa finančného výkazu spoločnosti HDS z decembra 2011 sa jej základné imanie zvýšilo v priebehu roka 2011 o 158,2 milióna EUR.

(19) Konkrétne sa podľa polročnej správy spoločnosti HDS z júna 2011 uskutočnili v prvej polovici roku 2011 dve zvýšenia kapitálu, a to o 50,6 milióna EUR (marec 2011) a o 62,5 milióna EUR (máj 2011). So zreteľom na celkové zvýšenie základného imania o 158,2 milióna EUR v priebehu roka 2011 sa zdá, že v druhej polovici roka 2011 sa uskutočnilo tretie zvýšenie kapitálu vo výške 45,1 milióna EUR. K týmto zvýšeniam kapitálu prispel len štát ako hlavný akcionár.

2.3. **Dôvody na začatie konania**

(20) Komisia v rozhodnutí zo 6. marca 2013 predbežne konštatovala, že tri neoznámené opatrenia boli pripísateľné Grécku, boli poskytnuté zo štátnych prostriedkov a boli selektívne. Navyše mali potenciál narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod v rámci Spoločenstva. Komisia okrem toho dospela k predbežnému záveru, že HDS bol podnik v ťažkostiach v zmysle usmernení o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach ([10]), keď boli udelené opatrenia identifikované vyššie. Komisia mala pochybnosti, že súkromný investor v trhovom hospodárstve by spoločnosti HDS poskytol takéto financovanie (záruky, subvencia a zvýšenia kapitálu). Komisia preto vyvodila predbežný záver, že tieto tri opatrenia poskytli spoločnosti HDS výhodu.

([10]) Oznámenie Komisie – Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach (Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2).

(21) Komisia ďalej skonštatovala, že spoločnosť HDS síce vyrábala najmä vojenské výrobky pre grécku armádu, Grécko však v priebehu predbežného preskúmania veci nikdy neodôvodnilo ani sa formálne neodvolalo na uplatňovanie článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ, a preto nebolo možné v posúdení v danom štádiu zohľadniť tento článok.

(22) Komisia na základe týchto skutočností vyvodila predbežný záver, že tieto tri opatrenia predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Komisia navyše vyjadrila pochybnosti o zlučiteľnosti tejto pomoci s vnútorným trhom, a najmä s usmerneniami Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach z roku 2004, ktoré boli a sú relevantným právnym rámcom na posudzovanie štátnej pomoci pre podniky v ťažkostiach poskytnutej od roku 2004 do roku 2011.

3. PRIPOMIENKY GRÉCKA

3.1. Rozlišovanie vojenskej a civilnej výroby – základné bezpečnostné záujmy Grécka

(23) Grécke orgány vo svojich pripomienkach v rámci formálneho vyšetrovacieho konania uviedli, že tieto tri opatrenia boli zamerané len na podporu vojenskej výroby spoločnosti HDS a boli celé potrebné na ochranu základných záujmov bezpečnosti Grécka.

(24) Grécke orgány poskytli rozpis celkových výnosov spoločnosti za obdobie rokov 2004 – 2011, z ktorých vyplynulo, že z celkového výnosu 482,4 milióna EUR pochádzalo 91,23 % zo zmlúv na vojenské výrobky predávané gréckym ozbrojeným silám alebo sa týkali záväzkov gréckych ozbrojených síl a národnej obrany a bezpečnosti, 3,11 % pochádzalo zo zmlúv na vyvážané vojenské výrobky (aj na Cyprus) a 5,66 % pochádzalo z predaja civilných výrobkov.

(25) Pokiaľ ide o civilnú výrobu spoločnosti HDS, grécke orgány uviedli, že sa vykonávala na výrobných linkách, ktoré boli fyzicky a organizačne oddelené od vojenskej výroby ([…]), a že spoločnosť HDS viedla samostatné účtovníctvo pre náklady a výnosy vojenskej a civilnej výroby.

(26) Pokiaľ ide o vojenskú výrobu, grécke orgány uviedli, že bola neoddeliteľne spojená s požiadavkami a zásobovaním gréckych ozbrojených síl a že sa týkala výlučne výrobkov zo zoznamu zbraní, munície a bojového materiálu, ktorý vypracovala Rada v roku 1958 (ďalej len „zoznam Rady z roku 1958“) ([11]). Grécko poskytlo v tejto súvislosti zhrnutie všetkých zmlúv a všetkého predaja vojenskej výroby spoločnosti HDS od roku 2003, ktorú tvorila munícia vrátane ľahkej munície, granátov, tankovej munície, zbraňové systémy, pechotné zbrane vrátane pištolí, pušiek, mínometov a výrobky letectva vrátane palivových nádrží a externých závesov lietadiel. Grécke orgány ďalej vysvetlili, že vojenská výroba spoločnosti HDS sa vykonávala výlučne v rámci konkrétnych zmlúv, takže HDS nehromadila vojenské výrobky.

(27) Podľa gréckych orgánov tvoria linky vojenskej výroby spoločnosti HDS jediný vnútroštátny priemyselný komplex používaný na výrobu zbraní a munície v Grécku, a preto sú podstatnou súčasťou vnútroštátnej priemyselnej obrannej infraštruktúry Grécka. HDS bola zriadená ako obranná spoločnosť a ako taká pôsobí od svojho založenia. Jej infraštruktúry boli vždy začlenené vo vnútroštátnom plánovaní obrany Grécka s cieľom slúžiť záujmu národnej obrany a bezpečnosti. HDS musela v tomto zmysle udržiavať plne prevádzkyschopnú pohotovostnú kapacitu svojich liniek vojenskej výroby pre výrobky v zozname Rady z roku 1958 aj mimo aktuálneho a súčasného dopytu s cieľom chrániť základné bezpečnostné záujmy Grécka na zabezpečenie bezpečnosti zásobovania gréckych ozbrojených síl a ich operačnej autonómie, ako aj na to, aby mohla uspokojiť dopyt v časoch krízy, mobilizácie alebo vojny.

(28) Grécke orgány v tomto kontexte uviedli, že so zreteľom na geopolitickú pozíciu Grécka, ktorá si vyžaduje základnú sebestačnosť základných zbraní a munície, bola vojenská výroba spoločnosti HDS podstatná pre jeho národnú bezpečnosť.

(29) Pokiaľ ide o vývoz vojenských výrobkov, grécke orgány zdôraznili, že celkové výnosy pochádzajúce z vývozu počas obdobia od zriadenia spoločnosti v roku 2004 do roku 2011 predstavovali 15,02 milióna EUR (t. j. 3,1 % celkových výnosov alebo 3,3 % výnosov z obranných činností). […].

([11]) Rada v roku 1958 vypracovala zoznam zbraní, munície a bojového materiálu, na ktorý sa vzťahovala prvá veta článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ ako dodatok 1 k prílohe D k rozhodnutiu Rady 255/58. Zoznam nebol nikdy oficiálne zverejnený, teraz je však verejne prístupný.

(30) Grécke orgány uviedli, že zvyšná časť vývozu, ktorá predstavovala veľmi malé percento celkového obratu spoločnosti HDS, sa týkala vývozu do tretích krajín […] na základe zmlúv, ktoré boli pridelené priamo spoločnosti HDS. […].

(31) Na záver, pokiaľ ide o vojenskú výrobu, grécke orgány vysvetlili, že tieto tri opatrenia boli zamerané na podporu vojenského výrobcu, ktorý zohráva veľmi dôležitú úlohu v dodávaní zbraní a munície gréckym ozbrojeným silám. Jej fungovanie je teda dôležité pre základné bezpečnostné záujmy Grécka. Grécke orgány podporili svoju argumentáciu citovaním súboru gréckych právnych aktov, ktorými sa zriadila úloha spoločností EBO a PYRKAL pri slúžení gréckym základným bezpečnostným záujmom ([12]), ktoré boli neskôr prevedené na spoločnosť HDS.

(32) Grécke orgány sa týmito argumentmi výslovne odvolali na článok 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ, pokiaľ ide o prešetrované opatrenia, a tvrdili, že tieto opatrenia sú potrebné na ochranu základných záujmov bezpečnosti Grécka spojených s výrobou zbraní, munície a bojového materiálu a s obchodovaním s nimi.

(33) […]

(34) Grécke orgány pripustili, že aj civilná výroba spoločnosti HDS je stratová. Vysvetlili, že tieto straty boli spôsobené vysokými prevádzkovými nákladmi spoločnosti HDS, ktoré súviseli so skutočnosťou, že časť civilnej výroby zabezpečovala subdodávateľsky vojenskú výrobu pre zmluvy s gréckymi ozbrojenými silami. Vykonalo sa to bez vydania príslušného dlhopisu k účtom vojenskej výroby. Linky vojenskej a civilnej výroby navyše niekedy využívali administratívne a distribučné služby spoločnosti HDS.

3.2. **Opatrenie 1: Štátne záruky**

(35) Grécke orgány uviedli, že cieľom opatrenia 1 bola výlučne podpora vojenskej výroby spoločnosti HDS, keďže úvery sa používali len na vojenské účely priamo spojené s ochranou základných bezpečnostných záujmov Grécka. Podľa gréckych orgánov z toho vyplýva, že opatrenie 1 by nemalo byť predmetom posudzovania štátnej pomoci, lebo sa naň vzťahuje výnimka článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ. Grécke orgány v tomto ohľade uviedli, že vojenská výroba bola oddelená od civilnej výroby a že právne akty, ktorými sa poskytli štátne záruky, zahŕňali odkaz, na základe ktorého boli zaručené úvery určené na „krytie prevádzkových potrieb spoločnosti na výrobu vojenského materiálu pre krajinu“.

(36) Grécke orgány takisto vysvetlili, že by bolo bývalo nemožné, aby spoločnosť HDS poskytla nejaké aktíva ako zábezpeku za predmetné úvery, lebo zariadenia spoločnosti HDS boli chránené pravidlami o národnej bezpečnosti, ktoré nepovoľovali prístup k nim. Poskytnutie nehnuteľností spoločnosti ako zábezpeky by podľa gréckych orgánov teda bolo v rozpore s bezpečnostnými zámermi, ktoré plní spoločnosť, a mohlo by zahŕňať zverejnenie utajovaných informácií. Z toho vyplýva, že spoločnosť HDS sa nemohla pokúsiť zabezpečiť úvery od bánk poskytnutím časti svojich nehnuteľností ako zábezpeky. Grécke orgány preto tvrdili, že dôvodom, prečo sa spoločnosť nepokúsila zabezpečiť bankové úvery bez štátnych záruk, nebola jej neschopnosť získať tieto prostriedky, ale skutočnosť, že nemohla poskytnúť zábezpeku z dôvodu rizika, ktoré by vyplývalo pre národné bezpečnostné záujmy.

(37) Pokiaľ ide o štátnu záruku za úver vo výške 30 miliónov EUR od Národnej banky Grécka, bánk Alpha Bank a EFG Eurobank v roku 2011 (číslo úveru 10 v tabuľke 2 vyššie), grécke orgány vo svojich pripomienkach zo 7. augusta 2013 a z 3. júla 2017 objasnili, že spoločnosť HDS dostala napokon 8. septembra 2011 len preddavkovú platbu vo výške 6 miliónov EUR a že po odstúpení bánk bolo z tohto dlžobného úpisu 19. marca 2013 vydaných len 7 095 858 EUR. Preto by akákoľvek výhoda z tejto štátnej záruky nemala presiahnuť túto sumu.

(38) Podobne, pokiaľ ide o štátnu záruku za úver vo výške 10 miliónov EUR od banky Tbank v roku 2011 (číslo úveru 11 v tabuľke 2 vyššie), grécke orgány vo svojich pripomienkach z 3. júla 2017 objasnili, že spoločnosť HDS prijala preddavkovú platbu vo výške 6 miliónov EUR (z toho 3 milióny EUR 5. júla 2011 a ďalšie 3 milióny EUR 2. novembra 2011). Keďže dlžobný úpis nebol nikdy vydaný, grécke orgány tvrdia, že preddavková platba nebola krytá štátnou zárukou.

(39) Podľa gréckych orgánov boli teda celkové štátne záruky za úvery v roku 2011 vo výške 7 095 858 EUR a nie 40 miliónov EUR, ako bolo pôvodne uvedené v rozhodnutí zo 6. marca 2013. Grécke orgány nespochybnili záruky a úvery za ostatné roky.

([12]) Prezidentský výnos 514/1977 (odkaz na úradný vestník A/165/14.6.1977); zákon 3978/2011 (odkaz na úradný vestník FEK A/137/16.6.2011).

3.3. **Opatrenie 2: Subvencia v roku 2003**

(40) Grécke orgány tvrdili, že cieľom opatrenia 2 bola takisto len podpora vojenskej výroby spoločnosti HDS a toto opatrenie by nemalo byť predmetom posudzovania štátnej pomoci, lebo sa naň vzťahuje výnimka článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ.

(41) Grécke orgány pri svojej argumentácii vychádzali zo skutočnosti, že […] priemyselné zariadenie, ktoré bolo predmetom opatrenia 2, sa používa výlučne na vojenskú výrobu výrobkov […] ([13]).

3.4. **Opatrenie 3: Zvýšenie kapitálu v roku 2011**

(42) Grécke orgány uviedli, že rozhodnutie gréckeho štátu ako väčšinového akcionára vykonať príslušné zvýšenia kapitálu bolo v súlade so správaním súkromného investora v trhovom hospodárstve v podobnej situácii. Grécke orgány tvrdili, že rozhodnutie akcionára zvýšiť základné imanie spoločnosti s cieľom zabezpečiť jej životaschopnosť bolo nestranným komerčným rozhodnutím so zreteľom na jej rozhodujúcu úlohu v národnej obrane a bezpečnosti. Podľa ich názoru teda zvýšenia kapitálu nezahŕňali štátnu pomoc. Grécke orgány však vo svojom liste z 3. júla 2017 potvrdili, že nemajú doplňujúce informácie či dokumenty na podloženie svojich zistení o zvýšení kapitálu, aby na žiadosť Komisie predložili, ak sú k dispozícii: i) prípadný reštrukturalizačný plán pre spoločnosť HDS vypracovaný pred rozhodnutím o zvýšení kapitálu spoločnosti; ii) prípadnú hospodársku analýzu *ex ante*, ktorú vykonal štát, o tom, či je konverzia nárokov vyplývajúcich z uplatnenia záruk na kapitál hospodársky výhodnejšia ako zachovanie alebo vymáhanie týchto nárokov; a iii) prípadnú analýzu návratnosti *ex ante*, ktorú vykonal štát, pokiaľ ide o nový kapitál poskytnutý na zvýšenia kapitálu.

(43) V každom prípade, tak ako pri ostatných dvoch opatreniach, grécke orgány ďalej uviedli, že cieľom opatrenia 3 bola len podpora vojenskej výroby spoločnosti HDS a toto opatrenie by nemalo byť predmetom posudzovania štátnej pomoci, lebo sa naň vzťahuje výnimka článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ.

(44) Pokiaľ ide o celkovú sumu príslušných zvýšení kapitálu, grécke orgány vo svojom príspevku z 1. júla 2013 uviedli, že boli vo výške 107,6 milióna EUR. Grécke orgány však vo svojom príspevku zo 7. augusta 2013 napokon objasnili, že zvýšenia kapitálu v rámci opatrenia 3 zahŕňali celkové zvýšenie kapitálu vo výške 158,19 milióna EUR, ako je identifikované v rozhodnutí zo 6. marca 2013.

(45) Z celkového zvýšenia kapitálu 158,19 milióna EUR bolo 154,19 milióna EUR výsledkom kapitalizácie dlhov, ktoré mala spoločnosť HDS voči štátu. Tieto dlhy pochádzali z uplatnenia záruk poskytnutých v rámci opatrenia 1, lebo spoločnosť HDS nesplácala úvery. Zvyšné 4 milióny EUR boli poskytnuté ako nový kapitál.

(46) Valné zhromaždenie sa 25. októbra 2010 dohodlo, že kapitál spoločnosti HDS potrebuje zvýšenie. O presných sumách rôznych zvýšení kapitálu však valné zhromaždenie rozhodlo na rôznych zasadnutiach v priebehu roka 2011 v dňoch, keď Grécko vyčlenilo príslušné prostriedky. Podľa gréckych orgánov bola distribúcia zvýšení kapitálu v rámci opatrenia 3 a ich dátumy poskytnutia takéto:

Tabuľka 4

Dátumy poskytnutia zvýšení kapitálu v roku 2011

Dátum rozhodnutia valného zhromaždenia	Suma v EUR	Poznámky
4. mája 2011	109 052 604,87	Kapitalizácia dlhov pochádzajúcich z uplatnenia záruk
19. októbra 2011	42 255 180,01	
16. decembra 2011	2 882 919,33	
4. mája 2011	4 000 000	Platba v hotovosti
Spolu	**158 190 704,21**	

([13]) […].

(47) Grécke orgány uviedli, že zvýšenie kapitálu vo výške 154,19 milióna EUR vyplývajúce z kapitalizácie dlhov pochádzajúcich z uplatnených záruk by sa nemalo považovať za „novú“ štátnu podporu pre spoločnosť HDS, lebo to sa v odôvodnení rozhodnutia Komisie zo 6. marca 2013 už považovalo za štátnu podporu v rámci opatrenia 1.

3.5. **Rozdelenie spoločnosti HDS**

(48) V rámci pravidelného preskúmania jej ozdravného programu inštitúciami, ktoré zastupujú veriteľov krajiny (Európska komisia, Európska centrálna banka a Medzinárodný menový fond), v strede roku 2013 sa Grécko zaviazalo prijať neodvolateľné rozhodnutie o budúcnosti spoločnosti HDS do konca augusta 2013. Grécke orgány 27. augusta 2013 predložili svoj návrh o budúcnosti spoločnosti HDS.

(49) Podľa tohto návrhu mala byť spoločnosť HDS rozdelená na dve časti, civilnú a vojenskú. Tento úkon sa nazýval „rozdelenie“. Civilná časť mala byť zlikvidovaná. Vojenská časť mala byť reštrukturalizovaná a jej výroba mala byť obmedzená na výrobky, ktoré sú potrebné pre základné bezpečnostné záujmy krajiny.

(50) Po diskusiách s útvarmi Komisie a útvarmi iných inštitúcií sa grécke orgány listom zo 16. decembra 2013 zaviazali vykonať rozdelenie a predložili akčný plán.

(51) Rozhodnutím predstavenstva z 26. februára 2014 sa začal proces rozdelenia spoločnosti a 28. február 2014 bol stanovený ako dátum reštrukturalizácie (dátum „reštrukturalizačnej súvahy“). Rozhodnutím predstavenstva z 21. mája 2014 sa určilo, že nástupnícka verejná akciová spoločnosť, ktorá bude v budúcnosti vykonávať výlučne výrobu a obchod so zbraňami, muníciou a bojovým materiálom potrebnými pre základné bezpečnostného záujmy Grécka, sa bude nazývať *Hellenic Defence Systems Industrial Commercial Ltd* (ďalej len „vojenská HDS“). Tým istým rozhodnutím sa určilo, že nástupnícka verejná akciová spoločnosť, ktorá prevezme čisto civilné činnosti pôvodnej spoločnosti, sa bude nazývať *Hellenic Civilian Production Systems Industrial Commercial Ltd* (ďalej len „civilná HDS“).

(52) Rozhodnutím predstavenstva z 26. mája 2014 sa schválil plán rozdelenia spoločnosti, reštrukturalizačná súvaha a dôvodová správa predstavenstva. V rovnaký deň podpísali oprávnení zástupcovia spoločnosti plán rozdelenia spoločnosti a tento plán bol predložený orgánu dohľadu. Dňa 7. júla 2014 bola predložená oficiálna správa audítora na účely posúdenia a určenia účtovnej hodnoty aktív obranných a vojenských divízií spoločnosti.

(53) Valné zhromaždenie 28. augusta 2014 schválilo rozhodnutie rozdeliť spoločnosť, reštrukturalizačnú súvahu, dôvodovú správu predstavenstva, správu audítorov o účtovnej hodnote aktív pôvodnej spoločnosti a podmienky odkazovania na obidve nástupnícke spoločnosti. Okrem toho boli vymenované predstavenstvá obidvoch nástupníckych spoločností.

(54) Aktíva a výrobná kapacita pôvodnej spoločnosti boli rozdelené na základe reštrukturalizačnej súvahy z 28. februára 2014. Všetky aktíva týkajúce sa vojenskej výroby pôvodnej spoločnosti boli prevedené vojenskej HDS. Grécke orgány uviedli, že všetky tieto aktíva sa týkali výlučne výroby výrobkov obranného priemyslu podľa vymedzenia v článku 346 ZFEÚ.

(55) Všetky aktíva, ktoré sa týkali výlučne civilnej výroby, boli prevedené civilnej HDS. Zahŕňali najmä:

a) všetky pozemky využívané výlučne na civilnú výrobu (vrátane výrobných zariadení, skladov atď. na pozemku);

b) všetky stroje, vybavenie, dopravné prostriedky atď. používané výlučne na civilnú výrobu;

c) hotové výrobky a polotovary na civilné použitie, príslušné suroviny a nároky pôvodnej spoločnosti od klientov civilných výrobkov.

(56) Rozhodnutím č. 22153/2014/2.10.2014 región Attica schválil rozdelenie spoločnosti, zánik pôvodnej spoločnosti a zriadenie dvoch nových spoločností. Toto rozhodnutie bolo zaevidované vo Všeobecnom obchodnom registri, a potom boli vo Všeobecnom obchodnom registri zaevidované aj dve nástupnícke spoločnosti a ich stanovy.

4. TRHOVÉ PODMIENKY TÝKAJÚCE SA ŠTÁTNYCH ZÁRUK PRE SPOLOČNOSŤ HDS (OPATRENIE 1)

(57) Grécke orgány vysvetlili, že spoločnosť HDS sa nepokúšala zabezpečiť bankové úvery bez štátnych záruk, ale že dôvodom nebola jej neschopnosť získať takéto prostriedky (odôvodnenie 36). Preto pokiaľ ide o opatrenie 1, formálne vyšetrovacie konanie neodhalilo súdobé ponuky úrokových sadzieb pre úvery pre spoločnosť HDS k roku 2004 bez štátnej záruky alebo ponuky pre takúto záruku poskytnuté trhovým ručiteľom. Na zistenie vecného základu na posúdenie toho, či štátne záruky za úvery pre spoločnosť HDS poskytli tejto spoločnosti výhodu, ktorú by nezískala za trhových podmienok, a so zreteľom na finančnú situáciu spoločnosti HDS v období rokov 2004 – 2006 (tabuľka 1) Komisia vyšetrovala, za akých podmienok by spoločnosť s ratingom CCC+ (spoločnosť v ťažkostiach s vysokým rizikom), D (spoločnosť s platobnou neschopnosťou) alebo SD (selektívna platobná neschopnosť) mohla získať financovanie z finančných trhov. Komisia na tento účel zhromaždila finančné údaje z databázy *S&P Capital IQ Platform* ([14]) a najmä rozpätia pre swapy na kreditné zlyhanie (CDS), ako aj výnosy z dlhopisov od roku 2004 do roku 2006.

(58) CDS je dohoda o finančnom swape, že predávajúci CDS odškodní kupujúceho (zvyčajne veriteľ referenčného úveru) v prípade nesplácania úveru (zo strany dlžníka). Inými slovami, predávajúci CDS poisťuje kupujúceho proti nesplácaniu určitého referenčného úveru. Tento nástroj je významný na poskytnutie údaja o tom, akú rizikovú prirážku/aký poplatok za záruku by požadoval účastník trhu na zabezpečenie rizika nesplácania úveru. Zo získaných údajov vyplýva, že rozpätia pre CDS so splatnosťami piatich rokov pre spoločnosti s vysokým finančným rizikom sa v období rokov 2004 – 2006 pohybovali od 4,4 % do 33,5 %.

(59) Výnos z dlhopisu je suma návratnosti, ktorú investor získa z dlhopisu a ktorá poskytuje dobrý údaj o „celkových“ nákladoch požičiavania (predstavuje náklady úveru spoločne s nákladmi prípadnej spojenej záruky) pre spoločnosť. Zo získaných údajov vyplýva, že v období rokov 2004 – 2006 sa miery pohybovali od 12,9 % do 43,2 % pre dlhopisy s jednoročnou splatnosťou vydané spoločnosťami s vysokým finančným rizikom.

5. POSÚDENIE

(60) Toto rozhodnutie je zamerané najskôr na otázku uplatňovania článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ, a následne na činnosti alebo opatrenia, na ktoré sa nevzťahuje výnimka tohto článku, na existenciu štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ a napokon na to, či je táto pomoc zlučiteľná s vnútorným trhom.

5.1. Uplatniteľnosť článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ

(61) V článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ sa uvádza, že „každý členský štát môže prijať opatrenia, ktoré pokladá za nevyhnutné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti a ktoré sú späté s výrobou zbraní, munície a bojového materiálu alebo obchodu s nimi; tieto opatrenia nesmú nepriaznivo ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže na vnútornom trhu výrobkov, ktoré nie sú určené zvlášť na vojenské účely“.

(62) V rozhodnutí Rady z roku 1958, v ktorom sa uvádza zoznam výrobkov, na ktoré sa uplatňuje článok 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ (ďalej len „rozhodnutie Rady z roku 1958“), sú zahrnuté medzi inými prenosné a automatické strelné zbrane, artilléria, munícia pre takéto zbrane, bomby, torpéda, rakety, strelný prach a výbušniny (body 1, 2, 3, 4, 8 a 13 zoznamu). Z toho vyplýva, že na účely tejto veci sa články 107 a 108 ZFEÚ nevzťahujú na opatrenia týkajúce sa výrobkov zahrnutých v rozhodnutí Rady 1958, pokiaľ sa tieto opatrenia považujú za potrebné na ochranu základných bezpečnostných záujmov predmetného členského štátu.

(63) V súlade s judikatúrou členský štát, ktorý žiada o udelenie výnimky podľa článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ, musí poskytnúť dôkazy, že opatrenia nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné pre jeho základné bezpečnostné záujmy ([15]).

(64) Grécke orgány argumentovali, že vojenská výroba spoločnosti HDS patrí do rozsahu pôsobnosti rozhodnutia Rady z roku 1958, najmä bodov 1, 2, 3, 4, 8 a 13 a je potrebná pre základné bezpečnostné záujmy Grécka, najmä preto, lebo HDS poskytuje špecializované vojenské výrobky gréckym ozbrojeným silám. Pokiaľ ide

([14]) https://www.capitaliq.com.

([15]) Pozri rozsudok Súdneho dvora zo 16. septembra 1999, Komisia/Španielsko, C-414/97, ECLI:EU:C:1999:417, bod 22 a rozsudok Súdneho dvora z 8. apríla 2008, Komisia/Taliansko, C-337/05, ECLI:EU:C:2008:203, body 42 až 44.

o opatrenie 2, grécke orgány preukázali, že modernizácia priemyselného zariadenia Aeghion bola potrebná na plnenie konkrétnej zmluvy gréckych ozbrojených síl na špecifickú výrobu vojenských výrobkov, ktoré sú v zozname Rady z roku 1958, najmä v bode 1.

(65) Grécke orgány takisto tvrdili, že linky civilnej výroby spoločnosti HDS boli oddelené od liniek vojenskej výroby a že prešetrované opatrenia poskytli prospech len vojenskej výrobe predávanej najmä gréckym ozbrojeným silám.

(66) Komisia so zreteľom na argumenty predložené Gréckom akceptuje, že o časti výroby spoločnosti HDS, ktorá sa týka vojenského materiálu, možno usudzovať, že patrí do rozsahu pôsobnosti článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ.

(67) Komisia nespochybňuje ani fyzické oddelenie liniek civilnej a vojenskej výroby. Údaje, ktoré poskytli grécke orgány, však nepodporujú argument, že spoločnosť HDS viedla v relevantnom období osobitné účtovníctvo pre civilnú a vojenskú výrobu. Grécke orgány ďalej pripustili, že linky civilnej výroby sa príležitostne využívali aj na vojenskú výrobu bez primeranej odmeny, ako by to bolo v prípade riadneho oddelenia účtovníctva, a že linky vojenskej a civilnej výroby niekedy obidve využívali administratívne a distribučné služby spoločnosti HDS.

(68) So zreteľom na uvedené skutočnosti a so zreteľom na neexistenciu oddeleného účtovníctva pre civilnú a vojenskú činnosť nemôže Komisia vylúčiť, že opatrenia zamerané na vojenskú výrobu poskytli prospech aj civilnej výrobe spoločnosti HDS, a tým narušili hospodársku súťaž na príslušnom trhu. Ide o prípad týkajúci sa opatrení 1 a 3, ktoré bez ohľadu na svoj cieľ poskytli v podstate prospech spoločnosti HDS ako celku, a teda aj jej civilnej výrobe, ktorá nebola finančne oddelená od jej vojenskej výroby.

(69) Komisia sa preto domnieva, že opatrenia 1 a 3 sa musia v miere, v akej mohli poskytnúť prospech civilnej výrobe spoločnosti HDS, posudzovať so zreteľom na ustanovenia zmluvy o štátnej pomoci. Komisia však akceptuje, že v miere, v akej tieto opatrenia poskytli prospech výrobe a dodávkam vojenských výrobkov pre grécke ozbrojené sily, sú vyňaté z posudzovania v rámci ustanovení zmluvy o štátnej pomoci na základe jej článku 346 ods. 1 písm. b).

(70) Pokiaľ ide o opatrenie 2, Komisia konštatuje, že z dôkazov, ktoré poskytlo Grécko, vyplýva, že predmetná subvencia […] nijak neposkytla prospech civilnej výrobe.

(71) Komisia teda akceptuje, že opatrenie 2 poskytlo prospech len výrobe vojenských výrobkov, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie Rady z roku 1958, a že bolo potrebné na dodávanie týchto výrobkov gréckej armáde. Komisia preto akceptuje, že opatrenie 2 je vyňaté z posudzovania v rámci ustanovení zmluvy o štátnej pomoci na základe jej článku 346 ods. 1 písm. b).

5.2. **Posúdenie existencie pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ**

(72) Podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ „pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“.

(73) Na základe tohto ustanovenia musia byť na kvalifikáciu opatrenia ako štátnej pomoci splnené tieto kumulatívne podmienky: i) opatrenie je pripísateľné štátu a je financované zo štátnych prostriedkov; ii) opatrenie je selektívne; iii) opatrenie poskytuje podniku hospodársku výhodu; a iv) opatrenie narúša hospodársku súťaž, prípadne hrozí jej narušením a má potenciál ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.

5.2.1. *Opatrenie 1: Štátne záruky*

5.2.1.1. Štátne prostriedky a pripísateľnosť

(74) Štátne záruky boli poskytnuté priamo gréckym štátom, takže opatrenie 1 je pripísateľné štátu.

(75) Štátne záruky, prirodzene, ohrozujú štátne prostriedky, keďže každá verejná záruka zahŕňa možnú stratu prostriedkov štátu. Akákoľvek záruka, za ktorú nie je riadna odmena, navyše znamená pre štát priamu stratu finančných prostriedkov. Poplatok vo výške 1 % pre štát od spoločnosti HDS sa nemôže považovať za dostatočný, keď sa vezme do úvahy finančná situácia spoločnosti a možné nesplácanie. Spoločnosť HDS okrem toho nesplácala viaceré úvery už v roku 2004, po ktorom bola poskytnutá väčšina záruk. Záruky teda zahŕňali štátne prostriedky vo forme možných ušlých poplatkov za záruky a takisto vo forme expozície verejného rozpočtu v prípade zlyhania spoločnosti HDS.

(76) Kritérium štátnych prostriedkov a pripísateľnosti štátu je teda pre opatrenie 1 splnené. Grécke orgány nenamietali ani proti tejto skutočnosti.

5.2.1.2. Selektívnosť

(77) Keďže záruky boli poskytnuté individuálnemu príjemcovi, konkrétne spoločnosti HDS, na základe *ad hoc* a nie ako súčasť opatrenia všeobecnej hospodárskej politiky, ktoré je potenciálne dostupné všetkým gréckym spoločnostiam a hospodárskym sektorom, opatrenie je selektívne.

5.2.1.3. Existencia hospodárskej výhody

(78) Na základe ustálenej judikatúry je na účely posúdenia, či určité opatrenie štátu predstavuje pomoc podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ, potrebné určiť, či podnik prijímajúci pomoc získal hospodársku výhodu, ktorú by nezískal v bežných trhových podmienkach ([16]).

(79) Hospodárska výhoda vzniká vtedy, keď sa zásahom štátu zlepší finančná situácia podniku. Zásah verejného orgánu však automaticky nepredstavuje výhodu pre jeho príjemcu, a preto nepredstavuje pomoc, ak sa uskutoční za bežných trhových podmienok, t. j. ak verejný orgán konal tak, ako by v podobnej situácii konal obozretný hospodársky subjekt v trhovom hospodárstve. V tejto súvislosti bol grécky štát v čase faktov ovládajúcim akcionárom spoločnosti HDS a naďalej ním je. Grécky štát v tomto postavení ručil za jedenásť úverov, ktoré poskytlo päť rôznych bánk v období rokov 2004 – 2011. Nemožno vylúčiť, že môže byť v záujme ovládajúceho akcionára poskytnúť záruky za úvery poskytnuté jeho podniku, pokiaľ môže menej nákladné financovanie poskytnúť vyššie odmeny (dividendy) alebo zvýšenia hodnoty jeho podniku za náklady zvýšenia jeho rizika ako ručiteľa. V prípade spoločnosti HDS však štát nemohol očakávať žiadnu takúto návratnosť so zreteľom na ťažkú finančnú situáciu spoločnosti HDS v tomto období, ako vyplýva z údajov v tabuľke 1, a najmä nepretržité straty od roku 2004. Z toho vyplýva, že dôvody a potenciálna odmena spojené so štátnymi zárukami treba posudzovať na samostatnom základe a že treba ponechať bokom možné očakávania výnosov akcionára.

(80) Znížením rizika, ktoré prevzali banky požičaním financií spoločnosti HDS v období rokov 2004 – 2011, malo jedenásť predmetným záruk znížiť úroky za podkladové úvery. Tieto úrokové sadzby boli rôzne, okrem dvoch však boli v tomto období všetky nižšie ako 5 %. So zreteľom na slabé výsledky spoločnosti HDS, a to aj na samostatnom základe, by žiadny obozretný subjekt v trhovom hospodárstve neposkytol spoločnosti HDS v období rokov 2004 – 2011 financovanie za podmienok spojených s jedenástimi úvermi poskytnutými od roku 2004 do roku 2011 bez štátnych záruk.

(81) V tomto ohľade, pokiaľ ide o tvrdenie gréckych orgánov, že spoločnosť HDS by mohla mať prístup k trhovému financovaniu bez štátnej záruky, treba rozlišovať medzi: i) obdobím od roku 2004 do roku 2006; a ii) obdobím od roku 2007 do roku 2011. Komisia sa na základe finančných údajov spoločnosti HDS v tabuľke 1 domnieva, že spoločnosť HDS mohla mať v období od roku 2004 do roku 2006 prístup k trhovému financovaniu, aj keď za menej priaznivých podmienok, ako sú podmienky štátnych záruk. Na druhej strane, značne zhoršené finančné údaje spoločnosti HDS v tabuľke 1 v období od roku 2007 do roku 2011 naznačujú, že bez štátnych záruk by nemala prístup k trhovému financovaniu za žiadnych podmienok.

(82) Hoci spoločnosť HDS mala v období rokov 2004 – 2006 značné straty z predchádzajúcich rokov a negatívny zisk pred zdanením (EBT), stále mala pomerne stabilný ročný obrat približne 91 – 97 miliónov EUR. Vlastné imanie spoločnosti HDS bolo navyše stále pozitívne a prvýkrát bolo záporné až v roku 2006. Preto aj keď

([16]) Rozsudok Súdneho dvora z 29. júna 1999, DMT, C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332, bod 22.

spoločnosť HDS vykazovala znaky finančných ťažkostí v období rokov 2004 – 2006, tieto ťažkosti neboli také veľké, aby v tomto období úplne znemožnili jej prístup k financovaniu. Pokiaľ ide o úroveň tohto financovania, rozpätia pre CDS a výnosy z dlhopisov uvedené v odôvodneniach 58 a 59 potvrdzujú, že určité spoločnosti s veľkým finančným rizikom mali v posudzovanom období rokov 2004 – 2006 prístup k finančným trhom, a poskytujú približný rozsah podmienok, za ktorých by spoločnosti mohli získať financovanie. Z týchto trhových údajov vyplýva, že spoločnosť HDS by mala prístup k trhovému financovaniu aj bez štátnych záruk, ale za poplatok za záruku výrazne vyšší ako 1 %.

(83) Podobne vykazujú úvery pre spoločnosť HDS uvedené v tabuľke 2 výrazné rozdiely medzi sebou, pokiaľ ide o expozíciu ručiteľa voči riziku zlyhania, od 10 miliónov EUR sumy istiny (úver 4 od Národnej banky v roku 2004) po 164 miliónov EUR sumy istiny (úver 3 od banky Alpha Bank v roku 2006). Tieto rozdiely sa však neprejavili vo vyšších poplatkoch za záruku. Z toho vyplýva, že pevný poplatok vo výške 1 % pre spoločnosť HDS ako odmena štátu za záruky nepredstavuje trhovú sadzbu, lebo nezohľadňuje zvýšené riziko zaručených úverov v prípade zlyhania.

(84) Záruky poskytnuté v období rokov 2004 – 2006 preto poskytli spoločnosti HDS hospodársku výhodu, ktorú by nezískala za trhových podmienok. Suma výhody zodpovedá rozdielu medzi nákladmi na financovanie, ktoré by spoločnosť HDS získala od trhu bez štátnych záruk, a cenou (základná sadzba plus poplatky), ktorá bola skutočne zaplatená za tieto štátne záruky a príslušné úvery ([17]).

(85) Vyšetrovanie však neodhalilo konkrétne súdobé ponuky úrokových sadzieb za úvery pre spoločnosť HDS bez štátnej záruky alebo trhové ponuky pre takúto záruku. Dostupné trhové údaje (odôvodnenia 58 a 59) opisujú finančné nástroje, ktoré sa odlišujú od úverov a záruk dohodnutých spoločnosťou HDS, najmä pokiaľ ide o splatnosť a sumu, a boli získané od spoločností, ktoré nemali finančné údaje podobné finančným údajom spoločnosti HDS uvedeným v tabuľke 1 (pre obdobie rokov 2004 – 2006) a históriu zlyhania podobnú histórii spoločnosti HDS, ako sa uvádza v tabuľke 3 (pre obdobie rokov 2004 – 2006). Na rozdiel od týchto spoločností mohli navyše grécke banky povahu vojenskej výroby spoločnosti HDS a činnosti jej hlavného klienta, gréckych ozbrojených síl, považovať za ďalší obchodný dôvod na poskytnutie financovania spoločnosti HDS. Z toho vyplýva, že samotné trhové údaje tohto prípadu neposkytujú spoľahlivý údaj a presnú referenčnú hodnotu nákladov, za ktorých by spoločnosť HDS mohla získať rovnaké úvery v období rokov 2004 – 2006 za trhových podmienok.

(86) Preto Komisia na určenie hypotetických nákladov trhového financovania šiestich úverov poskytnutých v rokoch 2004 – 2006 (t. j. úvery 2, 3, 4, 7, 8 a 9 uvedené v tabuľke 2) zohľadnila aj údaje v oznámení o referenčných a diskontných sadzbách (ďalej len „oznámenie z roku 2008“) ([18]).

(87) So zreteľom na finančnú situáciu spoločnosti HDS v rokoch 2004 – 2006 opísanú jej finančnými údajmi v tabuľke 1 a skutočnosť, že grécke orgány nevedeli Komisii poskytnúť žiadny plán, ktorý by vierohodne preukazoval pozitívny vývoj spoločnosti HDS v budúcnosti, úverová bonita (úverový rating) spoločnosti HDS sa musí považovať za najnižšiu z piatich možných úverových ratingov stanovených v oznámení z roku 2008, a to *„zlý/finančné ťažkosti (CCC a nižšie)*“. Predmetné úvery navyše nemali žiadnu zábezpeku, a preto sa musia kvalifikovať ako úvery s *„nízkym zabezpečením*“ v trojstupňovej stupnici stanovenej v oznámení z roku 2008. Preto sa musí pre každý úver vypočítať úroková sadzba ako výsledok súčtu jednoročného IBOR-u v čase poskytnutia úveru a 1 000 bázických bodov, ako sa stanovuje v oznámení z roku 2008.

(88) Spoľahlivosť výsledku uvedeného výpočtu ďalej v tejto veci potvrdzuje skutočnosť, že tento výsledok sa pohybuje v rozmedzí rozpätí pre CDS a výnosov dlhopisov určených v odôvodneniach 58 a 59.

(89) Preto sa musí suma výhody spojenej so zárukami poskytnutými štátom pre úvery, ktoré spoločnosť HDS získala v rokoch 2004 – 2006 (ako sa určilo vyššie v odôvodnení 87), vypočítať osobitne pre každý úver podľa tejto metodiky: rozdiel medzi: i) trhovou úrokovou sadzbou na základe oznámenia z roku 2008 vypočítanou podľa odôvodnenia 87 aplikovanou na istinu úveru a ii) skutočnými nákladmi na financovanie, ktoré mala spoločnosť

([17]) Pozri v tomto ohľade aj oznámenie Komisie o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme záruk, najmä oddiel 4.2 (Ú. v. EÚ C 155, 20.6.2008, s. 10).

([18]) Oznámenie Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb (Ú. v. EÚ C 14, 19.1.2008, s. 6).

HDS zaplatiť, pričom sa zohľadňuje úroková sadzba aplikovaná bankami na úver a poplatok za úrok vo výške 1 % uplatnený štátom (pozri tabuľku 2), vypočítanými a účtovanými za obdobie, počas ktorého boli spoločnosti HDS poskytnuté rôzne sumy.

(90) Na druhej strane bola finančná situácia spoločnosti HDS v období rokov 2007 – 2011 výrazne odlišná. Podľa tabuľky 1 spoločnosť HDS stratila v roku 2007 tretinu svojho obratu v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi a jej straty (záporný zisk pred zdanením – EBT) boli dvojnásobne väčšie ako jej obrat, jej záporné vlastné imanie bolo viac ako štvornásobne väčšie ako jej obrat a straty z predchádzajúcich rokov dosiahli takmer deväťnásobok jej obratu. Záporné vlastné imanie spoločnosti HDS bolo v roku 2007 takmer štvornásobne väčšie ako v roku 2006, takže negatívny vývoj nebol vôbec stabilizovaný, jeho intenzita sa ešte zvýšila. Po roku 2007 sa finančné údaje len ďalej značne zhoršovali. Obrat spoločnosti HDS postupne klesol na 39 miliónov EUR v roku 2011 z 95 miliónov EUR v roku 2006, zatiaľ čo straty z predchádzajúcich rokov sa v roku 2011 nazhromaždili na sumu 1 131 miliónov EUR v porovnaní so 443 miliónmi EUR v roku 2006. V roku 2011 bolo záporné vlastné imanie spoločnosti HDS takmer 14-násobkom jej obratu a straty z predchádzajúcich rokov takmer 29-násobok jej obratu. Okrem toho z tabuľky 3 vyplýva, že sumy, ktoré spoločnosť HDS nesplatila, dosiahli v roku 2007 dvojciferné miliónové sumy v eurách, stále stúpali z 15 miliónov EUR v roku 2007 na 90 miliónov EUR v roku 2011.

(91) Komisia sa so zreteľom na tieto dôkazy domnieva, že od roku 2007 bolo riziko, že spoločnosť HDS nebude splácať úvery bez zábezpeky také vysoké, že bez štátnych záruk by nebola mohla získať takýto úver na trhu za žiadnu sadzbu. Žiadny trhový veriteľ, ktorému by boli predložené finančné údaje spoločnosti HDS v období rokov 2007 – 2011 a jej história nesplácania, by nesúhlasil s tým, že poskytne spoločnosti HDS financovanie bez dostatočnej záruky alebo zábezpeky, keďže každý trhový veriteľ by predpokladal, že takéto financovanie by nakoniec bolo stratené. Žiadny trhový ručiteľ by teda veriteľom neposkytol záruky za úvery pre spoločnosť HDS po roku 2007 bez jednorazových poplatkov za záruku vopred vo výške 100 % istiny úveru, čím by bola plne zaistená strata, ktorú by ručiteľ určite utrpel, keď by spoločnosť HDS skôr či neskôr nesplácala úvery. Preto prvok pomoci štátnych záruk poskytnutých spoločnosti HDS v období rokov 2007 – 2011 zodpovedá jednorazovému poplatku za záruku vo výške celej sumy istiny zaručených úverov a účtovanému vopred, keď bola poskytnutá každá záruka, mínus poplatok za záruku, ktorý spoločnosť HDS v skutočnosti zaplatila za každý úver ([19]).

(92) Komisia berie na vedomie objasnenie gréckych orgánov, pokiaľ ide o sumu, ktorá bola spoločnosti HDS v skutočnosti poskytnutá v súvislosti s úverom 30 miliónov EUR od Národnej banky Grécka, banky Alpha Banka a banky EFT Eurobank v roku 2011 (číslo záruky 10 v tabuľke 2 vyššie), ktorá bola 7 095 858 EUR a nie 30 000 000 EUR, ako bolo pôvodne uvedené v rozhodnutí zo 6. marca 2013.

(93) Komisia berie na vedomie aj objasnenie gréckych orgánov, pokiaľ ide o štátnu záruku za úver vo výške 10 miliónov EUR od banky Tbank v roku 2011 (číslo záruky 11 v tabuľke 2 vyššie), podľa ktorého nebol dlžobný úpis nikdy vydaný.

(94) Komisia takisto konštatuje, že aj keď bolo spoločnosti HDS v skutočnosti poskytnutých len 7 095 858 EUR z úveru 10 a nula EUR z úveru 11 v uvedenej tabuľke 2, štátne záruky boli poskytnuté pre plnú sumu 40 miliónov EUR. Na určenie sumy pomoci, ktorá sa má vrátiť, však zohrávajú úlohu len sumy úverov, ktoré boli naozaj zaplatené, ako sa vysvetľuje v odôvodnení 135 tohto rozhodnutia. Pokiaľ ide o dátumy poskytnutia, uvedené sú v tabuľke 2.

(95) Komisia ďalej poznamenáva, že niektoré zo záruk v rámci opatrenia 1 boli uplatnené, takže štát sa stal veriteľom spoločnosti HDS (opatrenie 3). V miere, v akej však toto zlyhanie nastalo po poskytnutí príslušnej záruky, to však nie je významné na určenie štátnej pomoci opatrenia a pre celkovú sumu hospodárskej výhody. Dôvodom je, že uplatnenie záruky je prirodzený dôsledok poskytnutia takejto záruky zo strany ručiteľa. Inými slovami, hospodárska výhoda štátnej záruky ocenenej nižšie, ako boli trhové podmienky, je v rozdiele medzi poplatkom za záruku, ktorú účtoval štát, a poplatkom, ktorý by, ak vôbec, účtoval trhový ručiteľ. Možná výhoda poplatku za záruku môže preto existovať bez ohľadu na to, či bola záruka uplatnená a či bol podkladový úver riadne splatený a veriteľ neuplatnil záruku. V miere, v akej už nastali zlyhania, keď boli poskytnuté nové záruky, by však trhový ručiteľ bral do úvahy tieto minulé zlyhania spoločnosti HDS a prinajmenšom by zvýšené riziko zohľadnil vo výške poplatku za záruku, ktorý by spoločnosť HDS mala zaplatiť za nové úvery alebo by neposkytol žiadnu záruku či úver ([20]).

([19]) Pozri vec C-334/99, Nemecko/Komisia, EU:C:2003:55, bod 138; vec C-288/96, Nemecko/Komisia, EU:C:2000:537, body 30 až 31.
([20]) Pozri odôvodnenie (90) tohto rozhodnutia.

(96) Napokon, Komisia sa domnieva, že argument predložený gréckymi orgánmi, že spoločnosť HDS nemohla poskytnúť zábezpeku za príslušné úvery z bezpečnostných dôvodov, je nepodstatný na kvalifikáciu záruk, ktoré predstavujú opatrenie 1, ako štátnej pomoci. Keďže pojem štátnej pomoci je objektívny pojem, nie je významné, prečo by spoločnosť HDS nemohla poskytnúť zábezpeku, významná je len skutočnosť, že spoločnosť HDS by bez záruk nebola mohla získať úvery opísané v tabuľke 2 za rovnakých podmienok. Úvery bez zábezpeky sú pre veriteľa rizikovejšie ako kolateralizované, a preto priťahujú vyššie úrokové sadzby ako odmenu za prijaté riziko. Táto objektívna skutočnosť je vyjadrená v úrokovej sadzbe vypočítanej podľa oznámenia z roku 2008, ktorá je nepriamo úmerná kvalite poskytnutej zábezpeky.

(97) Komisia preto vyvodzuje záver, že opatrením 1 sa spoločnosti HDS poskytla výhoda zodpovedajúca sume vypočítanej na základe metodiky vysvetlenej pre záruky poskytnuté pre úvery získané v období rokov 2004 – 2006, ako sa uvádza v odôvodnení 89, a pre záruky poskytnuté pre úvery získané v období rokov 2007 – 2011, ako sa uvádza v odôvodnení 91.

(98) Pokiaľ ide o argumenty gréckych orgánov zhrnuté v odôvodneniach 33 a 34 tohto rozhodnutia, Komisia sa domnieva, že finančné ťažkosti firmy sa musia posudzovať objektívne na základe finančných a hospodárskych ukazovateľov konkrétneho dotknutého podniku. Preto by dôvody finančných ťažkostí nemali samé osebe zmierniť úroveň závažnosti týchto finančných ťažkostí, ktoré preukazujú príslušné finančné a hospodárske ukazovatele ([21]).

5.2.1.4. Vplyv na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi

(99) Predmetné opatrenia umožnili spoločnosti HDS financovať svoju vojenskú aj civilnú výrobu za nižšie ako bežné trhové sadzby. Predmetné opatrenia preto môžu narušiť hospodársku súťaž, lebo iné spoločnosti pôsobiace na rovnakých trhoch museli financovať svoje operácie za trhových podmienok a museli fungovať bez podobnej štátnej podpory.

(100) Spoločnosť HDS bola navyše bez ohľadu na významnosť vojenskej výroby spoločnosti HDS pre základné bezpečnostné záujmy Grécka aktívna v odvetví, v ktorom sa medzi členskými štátmi obchoduje s výrobkami na civilné použitie.

(101) Preto mohlo opatrenie 1 ovplyvniť hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi.

5.2.1.5. Záver týkajúci sa existencie štátnej pomoci podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ pre opatrenie 1

(102) Komisia so zreteľom na uvedené konštatuje, že záruky vymedzené ako opatrenie 1, poskytnuté spoločnosti HDS zo strany Grécka a opísané v odôvodneniach 15 až 16 predstavujú v rozsahu, v akom poskytli prospech civilným činnostiam spoločnosti HDS, štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

5.2.2. *Opatrenie 3: Zvýšenia kapitálu v roku 2011*

5.2.2.1. Štátne prostriedky a pripísateľnosť

(103) Komisia poznamenáva, že predmetné zvýšenia kapitálu poskytol grécky štát. Poskytnutie opatrenia 3 je teda pripísateľné gréckemu štátu a je financované zo štátnych prostriedkov.

(104) Pokiaľ ide o sumu príslušných štátnych prostriedkov, Komisia nesúhlasí s gréckymi orgánmi, že časť zvýšení kapitálu by nemala byť počítaná v opatrení 3, lebo išlo o kapitalizáciu dlhov pochádzajúcich z uplatnenia štátnych záruk (opatrenie 1). Dôvodom je, že kapitalizácia dlhu pochádzajúceho z uplatnenia záruky nie je automatická konverzia, ale skôr aktívne rozhodnutie štátu nevymáhať tento dlh.

([21]) Pozri nedávny rozsudok vo veci T-220/14, Saremar/Komisia, EU:T:2017:267, bod 175.

(105) Takáto konverzia znamená možnú stratu hodnoty, keď sa vezme do úvahy, že štát vymenil svoje postavenie veriteľa za postavenie akcionára, takže sa zriekol štátnych prostriedkov vo forme dlhov, ktoré sa rozhodol nevymáhať. Okrem toho by akcionár v prípade možnej likvidácie spoločnosti, prirodzene, svoj kapitál získal späť s menšou pravdepodobnosťou ako veriteľ, takže konverzia dlhu voči štátu na kapitál má za účinok zrieknutie sa možných štátnych prostriedkov.

5.2.2.2. Selektívnosť

(106) Keďže opatrenie bolo poskytnuté individuálnej spoločnosti, konkrétne HDS, Komisia vyvodzuje záver, že bolo selektívne.

5.2.2.3. Existencia hospodárskej výhody

(107) Ako sa uvádza vyššie, výhoda v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ je akákoľvek hospodárska výhoda, ktorú by podnik nemohol získať za bežných trhových podmienok. Komisia v tomto ohľade nedostala od gréckych orgánov žiadne presvedčivé dôkazy, ktoré by opodstatňovali ich argument, že keďže štát konal ako racionálny trhový investor, predmetné zvýšenia kapitálu boli získané za bežných trhových podmienok, a preto nemohli predstavovať výhodu.

(108) Komisia konštatuje, že rôzne zvýšenia kapitálu upísané v priebehu roka 2011, od mája 2011 do decembra 2011, od gréckeho štátu ako akcionára neboli podporené žiadnou výhľadovou analýzou návratnosti údajnej investície, ktorú by racionálny investor preskúmal a zohľadnil pred rozhodnutím o investícii. Zvýšenia kapitálu boli vykonané, ako vysvetlilo Grécko, s cieľom zabezpečiť životaschopnosť spoločnosti HDS s ohľadom na jej rozhodujúcu úlohu v národnej obrane a bezpečnosti. V každom prípade suma zvýšení kapitálu napokon nestačila pokryť záporný vlastný kapitál spoločnosti HDS, a tak sa nemohla považovať za opatrenie na ochranu hodnoty spoločnosti a podporu jej reštrukturalizácie.

(109) V tejto súvislosti z informácií poskytnutých Gréckom vyplýva, že neexistujú nijaké dôkazy o hospodárskej analýze *ex ante* vykonanej štátom o tom, či konverzia pohľadávok vyplývajúcich z uplatnenia záruk na kapitál bola hospodársky výhodnejšia ako ponechanie alebo vymáhanie týchto pohľadávok. Trhový veriteľ by pred rozhodnutím normálne preskúmal, aký ďalší postup je hospodársky výhodnejší.

(110) Na posúdenie toho, či štát poskytol spoločnosti HDS výhodu, keď jej poskytol predmetné zvýšenia kapitálu, sa musí určiť, či konal tak ako súkromný subjekt v trhovom hospodárstve v podobnej situácii. Takýto súkromný subjekt v trhovom hospodárstve by nezohľadňoval faktory verejnej politiky. V tejto súvislosti preto nemožno brať do úvahy argument, ktorý predložili grécke orgány s ohľadom na zachovanie spoločnosti, ktorá je významná pre základné bezpečnostné záujmy krajiny, ako faktor, ktorý by bral do úvahy súkromný subjekt v trhovom hospodárstve, takže nie je významný na posúdenie predmetných zvýšení kapitálu.

(111) Dokonca aj pri neexistencii súdobých dôkazov, že grécke orgány vykonali analýzu uvedenú v odôvodnení 108, je z dostupných číselných údajov zjavné, že konverzia bola menej výhodná ako *status quo* ponechania pohľadávok. V skutočnosti bola suma dlhodobých a krátkodobých záväzkov, ktoré v roku 2011 dlžila spoločnosť HDS, podľa údajov v súvahe 1 008 miliónov EUR. So zreteľom na už záporné základné imanie 537 miliónov EUR zaznamenané v rovnakom roku a neschopnosť predať vojenské aktíva spoločnosti by štát v prípade likvidácie spoločnosti alebo pokračovania bez vyhliadok na návratnosť s najväčšou pravdepodobnosťou nezískal späť žiadnu časť zvýšeného kapitálu v celkovej výške 154,19 milióna EUR. Trhový veriteľ by teda ponechal pohľadávky, pri ktorých bola nutne väčšia pravdepodobnosť, akokoľvek nízka, dosiahnutia pozitívnej návratnosti ako v prípade konverzie na základné imanie. Pohľadávky (aj nezabezpečené) majú vyššie postavenie z hľadiska priority veriteľov ako nároky akcionárov.

(112) Rovnaké úvahy sa *mutatis mutandis* uplatňujú na vklad ďalšieho nového kapitálu v celkovej výške 4 milióny EUR. Žiadny trhový investor by sa nezriekol upísaných súm v prípade neexistencie *ex ante* vyhliadky na návratnosť. Vyplýva to zo skutočnosti, že grécke orgány nepredložili žiadnu hospodársku analýzu *ex ante* budúcej ziskovosti, a takisto z preskúmania minulých a súčasných finančných výsledkov spoločnosti HDS z hľadiska skutočnej alebo možnej návratnosti pre akcionára uvedenej v tabuľke 1. Z finančných výsledkov spoločnosti HDS je zjavné, že od

roku 2004 spoločnosť neposkytla nijakú návratnosť vo forme dividend z investovaného kapitálu. Medzitým sa vlastný kapitál do roku 2011 zmenil z mierne pozitívneho (41 miliónov EUR) na výrazne negatívny (mínus 537 miliónov EUR), takže sa spotreboval všetok kapitál investovaný akcionármi a so zreteľom na neexistenciu vierohodného obchodného reštrukturalizačného plánu zaniklo akékoľvek hypotetické očakávanie budúceho zvýšenia hodnoty podniku.

(113) Komisia sa preto domnieva, že racionálny trhový investor by sa za takýchto podmienok nezúčastnil na zvýšeniach základného imania spoločnosti HDS, najmä bez vierohodného obchodného reštrukturalizačného plánu, ktorý by z číselných údajov, ktoré poskytlo Grécko, preukazoval *ex ante* vyhliadku obnovenia životaschopnosti spoločnosti HDS a primeranej návratnosti investícií pre štát ako akcionára a prípadnú predvídateľnú vyhliadku takejto návratnosti. Komisia preto vyvodzuje záver, že účasť štátu na zvýšeniach kapitálu v roku 2011 poskytla príjemcovi výhodu zodpovedajúcu celej výške zvýšení kapitálu. Tranže opatrenia a dátumy poskytnutia sa uvádzajú v tabuľke 4.

5.2.2.4. Vplyv na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi

(114) Komisia sa domnieva, že z dôvodov uvedených v odôvodneniach 99 a 100 mohlo opatrenie 3 ovplyvniť hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi.

5.2.2.5. Záver týkajúci sa existencie štátnej pomoci podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ pre opatrenie 3

(115) Komisia so zreteľom na uvedené konštatuje, že zvýšenia kapitálu určené ako opatrenie 3 poskytnuté spoločnosti HDS zo strany Grécka a opísané v odôvodneniach 42 až 47 predstavujú v rozsahu, v akom poskytli prospech civilným činnostiam spoločnosti HDS, štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

5.2.3. *Záver o existencii štátnej pomoci*

(116) So zreteľom na uvedené a v rozsahu, v akom opatrenia 1 a 3 poskytli civilnej výrobe spoločnosti HDS prospech, sa Komisia domnieva, že predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

5.3. **Neoprávnená pomoc**

(117) Opatrenia 1 a 3 predstavujú štátnu pomoc a boli poskytnuté v rozpore s oznámením a povinnosťami zachovať existujúci stav stanovenými v článku 108 ods. 3 ZFEÚ. Preto tieto opatrenia predstavujú neoprávnenú štátnu pomoc.

5.4. **Zlučiteľnosť pomoci**

(118) Zákaz poskytovania štátnej pomoci podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ nie je absolútny ani bezpodmienečný. Konkrétne článok 107 ods. 2 a 3 ZFEÚ poskytuje právny základ, ktorý umožňuje považovať niektorú pomoc za zlučiteľnú s vnútorným trhom.

(119) Podľa judikatúry Súdneho dvora je úlohou členských štátov uviesť možné dôvody na zlučiteľnosť s vnútorným trhom a preukázať, že podmienky takejto zlučiteľnosti sú splnené ([22]).

(120) Grécke orgány neuviedli žiadne možné dôvody zlučiteľnosti. Trvali na tom, že cieľom opatrení 1 a 3 bola výlučne podpora vojenskej výroby významnej pre základné bezpečnostné záujmy Grécka, a pokiaľ ide o opatrenie 3, v nijakom prípade nepredstavovali štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, lebo neposkytli výhodu spoločnosti HDS, ale boli vykonané v súlade so správaním súkromného investora v trhovom hospodárstve.

([22]) Rozsudok Súdneho dvora z 28. apríla 1993, Taliansko/Komisia, C-364/90, ECLI:EU:C:1993:157, bod 20.

(121) So zreteľom na skutočnosť, že opatrenia predstavujú štátnu pomoc, považovala Komisia za vhodné posúdiť ich, pokiaľ ide o ich zlučiteľnosť na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, podľa ktorého sa „pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom“ môže považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom.

(122) Na to, aby pomoc mohla byť považovaná za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe tohto článku, musí spĺňať jasne vymedzený cieľ spoločného záujmu, musí byť potrebná a proporcionálna tomuto cieľu, musí mať stimulačný účinok, nesmie ovplyvňovať hospodársku súťaž a obchod v rámci EÚ v rozsahu, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom, a musí spĺňať zásady transparentnosti.

(123) Komisia však konštatuje, že nevie určiť žiadny cieľ spoločného záujmu, ktorý by pomoc mohla sledovať a ktorý, ako je uvedené vyššie, neuviedli aj grécke orgány. Aj keď by sa spoločnosť HDS považovala za spoločnosť v ťažkostiach a v takomto prípade by sa zlučiteľnosť pomoci musela posudzovať na základe usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach z roku 2004, Komisia konštatuje, že podmienky zlučiteľnosti na základe týchto usmernení jasne nie sú splnené pre opatrenie 1 (štátne záruky) ani pre opatrenie 3 (zvýšenia kapitálu).

(124) Pomoc nebola ukončená po šiestich mesiacoch a grécke orgány neoznámili ani nevypracovali plán reštrukturalizácie, ktorým by sa obnovila životaschopnosť spoločnosti, a súčasne sa nerealizovali kompenzačné opatrenia s cieľom zmierniť následky narušenia hospodárskej súťaže vytvorené pomocou. Nie sú žiadne dôkazy, že pomoc bola obmedzená na nevyhnutné minimum, najmä prostredníctvom významného vlastného príspevku príjemcu pomoci. Napokon, orgány nepredložili ani plán likvidácie.

(125) Komisia nezistila žiadne ďalšie možné dôvody na zlučiteľnosť opatrení 1 a 3.

(126) Komisia so zreteľom na uvedené skutočnosti konštatuje, že štátna pomoc poskytnutá spoločnosti HDS prostredníctvom opatrení 1 a 3 nie je zlučiteľná s vnútorným trhom.

5.5. **Suma pomoci, ktorá sa má vrátiť**

(127) Podľa zmluvy a ustálenej judikatúry je Komisia oprávnená rozhodnúť, že príslušný členský štát musí zrušiť alebo zmeniť pomoc, keď sa zistí, že je nezlučiteľná s vnútorným trhom ([23]). Súdny dvor takisto dôsledne trvá na tom, že povinnosť členského štátu zrušiť pomoc, ktorú Komisia považuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom, je určená na obnovenie predtým existujúcej situácie ([24]).

(128) V tejto súvislosti Súdny dvor stanovil, že tento cieľ sa dosiahne, keď príjemca splatí sumy, ktoré mu boli poskytnuté prostredníctvom nezlučiteľnej pomoci, takže stratí výhodu, ktorú mal nad svojimi konkurentmi na trhu, a situácia pred poskytnutím pomoci sa obnoví ([25]).

(129) V súlade s judikatúrou sa v článku 16 ods. 1 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 ([26]) uvádza, že „ak sa prijmú záporné rozhodnutia v prípadoch neoprávnenej pomoci, Komisia rozhodne, že dotknutý členský štát prijme všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu […]“.

(130) V dôsledku toho, keďže opatrenie 1 a opatrenie 3 boli poskytnuté v rozpore s článkom 108 ZFEÚ a musia sa považovať za pomoc, ktorá je neoprávnená a nezlučiteľná s vnútorným trhom, musí sa vymáhať neprípustná výhoda udelená na základe týchto opatrení, aby sa obnovila situácia, ktorá existovala na trhu pred poskytnutím pomoci. Vymáhanie sa preto musí vzťahovať na obdobie, počas ktorého mohol príjemca výhodu využívať, t. j. od

([23]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 12. júla 1973, Komisia/Nemecko, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, bod 13.
([24]) Rozsudok Súdneho dvora zo 14. septembra 1994, Španielsko/Komisia, spojené veci C-278/92, C-279/92 a C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, bod 75.
([25]) Rozsudok Súdneho dvora zo 17. júna 1999, Belgicko/Komisia, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, body 64 a 65.
([26]) Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 248, 24.9.2015, s. 9).

momentu, od ktorého mal príjemca pomoc k dispozícii, až po jej skutočné vrátenie. Sumy, ktoré sa majú vymáhať, zahŕňajú nesplatené úroky až do skutočného splatenia. V súlade s príslušnou judikatúrou úroky z vymáhanej sumy narastajú od dátumu, keď bola pomoc skutočne poskytnutá príjemcovi ([27]).

(131) Komisia však konštatuje, že o časti výroby spoločnosti HDS, ktorá sa týkala vojenského materiálu, možno usudzovať, že patrí do rozsahu pôsobnosti článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ. Opatrenia 1 a 3 sú v miere, v akej poskytli prospech tejto časti výroby, vyňaté z posúdenia na základe ustanovení zmluvy o štátnej pomoci. Preto je potrebné rozdeliť verejné financovanie medzi dve časti výroby, vojenskú a civilnú, aby bolo možné určiť sumu nezlučiteľnej pomoci, ktorá sa má vymôcť od civilnej časti.

(132) Komisia bude so zreteľom na neexistenciu oddeleného účtovníctva na určenie, v akej miere poskytla štátna pomoc určená v opatreniach 1 a 3 prospech civilnej výrobe, podľa príslušnej judikatúry ([28]) vychádzať z náhrady a zváži rozdelenie predaja vojenských výrobkov spoločnosti HDS a jej civilných výrobkov a príslušne pridelí výhodu vyplývajúcu z opatrení 1 a 3.

(133) Komisia považuje za vhodné použiť percentuálny podiel predaja vojenských a civilných výrobkov za obdobie rokov 2004 – 2011, ktorý poskytli grécke orgány (pozri odôvodnenie 24 vyššie), keďže pokrýva obdobie, počas ktorého boli poskytnuté opatrenia. Počas tohto obdobia predstavovala vojenská výroba 94,34 % predaja a civilná výroba predstavovala 5,66 %.

(134) Pokiaľ ide o opatrenie 1, znamená to, že štátna pomoc poskytnutá vo vzťahu k civilnej činnosti, ktorá sa má vymôcť ako nezlučiteľná pomoc, predstavuje 5,66 % sumy vypočítanej na základe metodiky určenia hospodárskej výhody vysvetlenej v odôvodnení 89 pre záruky poskytnuté pre úvery získané v období rokov 2004 – 2006 a v odôvodnení 91 pre záruky poskytnuté pre úvery získané v období rokov 2007 – 2011. Výhoda sa realizovala vo forme platieb nižších poplatkov za záruku. Komisia sa preto domnieva, že pomoc bola príjemcovi daná k dispozícii v čase, keď mala pôvodná spoločnosť HDS zaplatiť poplatky za záruku (t. j. pred rozdelením na civilnú HDS a vojenskú HDS).

(135) V súvislosti s časťami zaručených úverov z roku 2011, ktoré sa nevyužili ([29]), Komisia konštatuje nasledovné, pokiaľ ide o sumu istiny úveru, ktorá sa má použiť v metodike opísanej v odôvodnení 91 ([30]). Keďže grécky štát sa zaviazal poskytnúť záruky pre celú sumu 40 miliónov EUR, záruka sa musí považovať za poskytnutú vo výške 40 miliónov EUR. V čase tohto záväzku gréckeho štátu bol spoločnosti HDS priznaný právny nárok dostať pomoc na základe sumy 40 miliónov EUR, ktorá sa mala požičať. Keďže však spoločnosť HDS neprijala ako úver celú sumu 40 miliónov EUR, pomoc by sa mala považovať za uhradenú len pre sumu, ktorá bola skutočne požičaná v rámci zaručených úverov, t. j. 7 095 858 EUR pre úver 10 a nula pre úver 11. Preto aj keď sa musí do budúcnosti zrušiť celá suma poskytnutej pomoci (aj keď nebola uhradená) ([31]), ako istina úveru na výpočet vymáhanej sumy na základe metodiky opísanej v odôvodnení 91 sa môže použiť len suma, ktorá bola doteraz skutočne zaplatená na základe týchto zaručených úverov ([32]).

(136) Pre opatrenie 3 predstavuje príslušná štátna pomoc, ktorá sa má vymôcť, 8 953 593,86 EUR ([33]).

(137) Pokiaľ ide o úrok z vymáhanej sumy, Komisia sa domnieva, že sa musí vypočítať na základe dátumov, keď bola pomoc skutočne poskytnutá k dispozícii alebo materializovaná pre každé opatrenie (záruka alebo zvýšenie kapitálu).

(138) Komisia ďalej v podobnej veci usúdila ([34]), že vymáhanie nezlučiteľnej pomoci by sa malo stanoviť len pre civilnú časť podporovanej spoločnosti na zabezpečenie, aby sa vymáhanie nevzťahovalo na prostriedky, ktoré by inak poskytli prospech vojenskej činnosti ([35]).

([27]) Rozsudok Všeobecného súdu z 30. januára 2002, Keller a Keller Meccanica/Komisia, T-35/99, ECLI:EU:T:2002:19, body 106 až 109.
([28]) Pozri body 55 až 60 rozhodnutia Komisie z 24. marca 2009 o štátnej pomoci C 47/2005 (ex NN 86/2005), *ktorú Grécko poskytlo spoločnosti Hellenic Vehicle Industry S.A. (ELVO)*, Ú. v. EÚ L 118, 12.5.2010, s. 81.
([29]) Samozrejme sa musí upraviť na zohľadnenie nevojenskej časti činností, ako sa vysvetľuje v odôvodnení (134).
([30]) T. j. rozdiel medzi celou sumou, pre ktorú bola poskytnutá záruka, konkrétne 40 miliónov EUR, a skutočne požičanou sumou, konkrétne 7 095 858 EUR. Pozri odôvodnenia (92) až (94) vyššie.
([31]) T. j. právo na dve štátne záruky v celkovej výške 40 miliónov EUR.
([32]) T. j. suma 7 095 858 EUR.
([33]) 158 190 704,21 EUR × 0,0566.
([34]) Pozri *ELVO*, poznámka pod čiarou 29 vyššie.
([35]) Pozri rozhodnutie Komisie o *ELVO*, tamže.

(139) V tomto prípade Komisia berie na vedomie rozdelenie spoločnosti HDS na dve nástupnícke spoločnosti, konkrétne na vojenskú HDS a civilnú HDS. Na základe rozdelenia aktív a výrobnej kapacity (pozri odôvodnenia 54 až 55) je civilná HDS nástupcom civilnej výroby spoločnosti HDS. Vychádza to najmä zo skutočnosti, že všetky aktíva týkajúce sa civilnej výroby pôvodnej spoločnosti HDS boli ako celok prevedené do civilnej HDS vrátane všetkých pozemkov a výrobných zariadení, strojov, vybavenia, dopravných prostriedkov, hotových a nedokončených výrobkov, surovín a pohľadávok klientov civilných výrobkov pôvodnej spoločnosti HDS. Ďalej sa zdá, že záväzky boli medzi vojenskú HDS a civilnú HDS rozdelené v súlade s rozdelením aktív. Nezlučiteľná pomoc vyplývajúca z opatrení 1 a 3 sa teda musí získať späť z výnosov a aktív civilnej HDS a akákoľvek pomoc vyplývajúca z opatrenia 1, ktorá by sa v budúcnosti materializovala, sa musí zrušiť.

(140) Napokon, Komisia pripomína, že podľa ustálenej judikatúry skutočnosť, že podnik môže byť v ťažkostiach alebo v bankrote, neovplyvňuje povinnosť vymáhania nezlučiteľnej pomoci ([36]). V takýchto okolnostiach možno obnovenie situácie na trhu pred poskytnutím pomoci, a teda zrušenie narušenia hospodárskej súťaže, v zásade dosiahnuť registráciou záväzku vyplývajúceho z vrátenia pomoci v zozname záväzkov ([37]). Ak štátne orgány nie sú schopné získať vrátenie pomoci v plnej výške, prihlásením záväzku sa povinnosť vrátenia splní len vtedy, ak výsledkom konkurzného konania bude likvidácia daného podniku, t. j. definitívne ukončenie jeho činností ([38]).

6. **ZÁVER**

(141) Opatrenie 2 je vyňaté z ustanovení zmluvy o štátnej pomoci na základe jej článku 346 ods. 1 písm. b). Aj časti opatrení 1 a 3 priradené vojenskej výrobe spoločnosti HDS sú vyňaté z ustanovení zmluvy o štátnej pomoci na základe jej článku 346 ods. 1 písm. b).

(142) Opatrenia 1 a 3 v miere, v akej poskytli prospech civilnej výrobe spoločnosti HDS, predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Grécko neoprávnene poskytlo túto štátnu pomoc v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ a táto štátna pomoc je nezlučiteľná s vnútorným trhom. Sumy priradené civilnej výrobe spoločnosti HDS sa musia vymáhať,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Verejná subvencia poskytnutá Gréckom pre spoločnosť Hellenic Defence Systems S.A. v roku 2003 na realizáciu investičného plánu na modernizáciu priemyselného zariadenia Aeghion je vyňatá z ustanovení Zmluvy o fungovaní Európskej únie o štátnej pomoci na základe článku 346 ods. 1 písm. b).

Opatrenia poskytnuté spoločnosti Hellenic Defence Systems S.A. v miere, v akej sa opatrenia týkajú jej vojenskej výroby, vo forme i) štátnych záruk počas obdobia rokov 2004 – 2011 a ii) účasti štátu na zvýšeniach kapitálu spoločnosti v roku 2011, sú vyňaté z ustanovení Zmluvy o fungovaní Európskej únie o štátnej pomoci na základe jej článku 346 ods. 1 písm. b).

Článok 2

Štátnu pomoc v prospech spoločnosti Hellenic Defence Systems S.A. v miere, v akej sa opatrenie týka jej civilnej výroby, vo forme i) štátnych záruk počas obdobia rokov 2004 – 2011 a ii) účasti štátu na zvýšeniach kapitálu spoločnosti v roku 2011, poskytlo Grécko neoprávnene v rozpore s článkom 108 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

([36]) Rozsudok Súdneho dvora zo 14. septembra 1994, Španielsko/Komisia (Merco), C-42/93, ECLI:EU:C:1994:326, bod 33; rozsudok Súdneho dvora zo 17. novembra 2011, Taliansko/Komisia, C-496/09, ECLI:EU:C:2011:740, bod 72.
([37]) Rozsudok Súdneho dvora z 29. apríla 2004, Nemecko/Komisia (SMI), C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, bod 85.
([38]) Rozsudok Súdneho dvora z 11. decembra 2012, Komisia/Španielsko (Magefesa), C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, bod 104 a citovaná judikatúra.

Článok 3

1. Grécko vymôže nezlučiteľnú pomoc uvedenú v článku 2 od nástupcu príjemcu, t. j. od spoločnosti Hellenic Civilian Production Systems Industrial Commercial Ltd.

2. Sumy, ktoré bude vymáhať, budú zvýšené o úrok odo dňa ich poskytnutia príjemcovi pomoci do dňa ich skutočného vrátenia.

3. Úroky sa vypočítajú na základe vzorca na výpočet zloženého úroku v súlade s kapitolou V nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 ([39]) a v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 271/2008 ([40]), ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004.

4. Grécko s účinnosťou od dátumu prijatia tohto rozhodnutia zruší všetky neuhradené platby pomoci uvedené v článku 2.

Článok 4

1. Vymáhanie pomoci uvedenej v článku 2 je okamžité a účinné.

2. Grécko zabezpečí vykonanie tohto rozhodnutia do štyroch mesiacov od dátumu oznámenia tohto rozhodnutia.

Článok 5

1. Do dvoch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia predloží Grécko tieto informácie:

a) celkovú sumu (istinu a úroky), ktorú má príjemca vrátiť;

b) podrobný opis opatrení, ktoré už boli prijaté a plánujú sa prijať na vykonanie tohto rozhodnutia;

c) dokumenty, ktorými sa preukazuje, že príjemcovi bolo nariadené vrátiť pomoc.

2. Grécko bude informovať Komisiu o priebehu vnútroštátnych opatrení na vykonanie tohto rozhodnutia až do úplného vrátenia pomoci uvedenej v článku 2. Na požiadanie Komisie bezodkladne predloží informácie o opatreniach, ktoré sa už prijali a ktoré sa plánujú prijať, na vykonanie tohto rozhodnutia. Takisto poskytne podrobné informácie o sumách pomoci a úrokoch, ktoré už príjemcovia vrátili.

Článok 6

Toto rozhodnutie je určené Helénskej republike.

V Bruseli 20. novembra 2017

Za Komisiu
Margrethe VESTAGER
členka Komisie

([39]) Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1).

([40]) Nariadenie Komisie (ES) č. 271/2008 z 30. januára 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. EÚ L 82, 25.3.2008, s. 1).